

УДК 811.131.143:39
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2659.2023.33.13>

Катерина Кузьміна, канд. філол. наук, доц.
ORCID: 0000-0002-4328-4205
e-mail: kuzminak77@ukr.net

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ ІТАЛІЙСЬКОЇ МОВИ В КУЛЬТУРНОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЇЇ НОСІІВ

Розглядається питання інтеграції іноземців в інше мовно-культурне середовище на прикладі українських заробітчан, які приїждять до Італії. Теоретичною базою для статті слугували роботи вітчизняних та іноземних вчених із лінгвокультурології, психолінгвістики, психології, методики засвоєння іноземних мов, перекладознавства. Зокрема, акцент робився на тісному зв'язку між знаннями іноземної мови та вмінням відчувати й адаптуватися до нової культури та ментальності. На основі сучасних відповідних теорій порівнюється процес вивчення іноземної мови із засвоєнням рідної мови дитиною. Практичною базою слугували спостереження автора за процесами міжмовного та міжкультурного спілкування між італійцями й українцями в різних побутових ситуаціях і якістю засвоєння останніми італійської мови та культури. До побутових комунікативних ситуацій ми віднесли сімейні та міжособистісні стосунки, сфери приготування їжі й догляду за домом, ставлення до релігії та роботи. У статті з наведенням прикладів із реального спілкування відмічена певна схожість між італійським та українським характером і світосприйняттям, відсутність суттєвих відмінностей між італійською та українською мовними системами, що сприяє швидкій інтеграції українців в італійський мовно-культурний простір. Також для наочності виділені основні фонетичні, лексичні і граматичні паралелі між італійською й українською мовами. Однак, незважаючи на те, що українці, які тривалий час мешкають в Італії, досить вільно володіють італійською мовою, за відсутності професійного підходу до вивчення мови їм бракує граматичної правильності і словникового розмаїття. Звідси, ми зробили висновок, що для якісного володіння мовою самого по собі перебування в іноземному середовищі недостатньо. Для цього потрібні відповідні вольові зусилля й застосування мови на всіх рівнях комунікації. Насамкінець ми означили коло питань для подальшого дослідження й розробки вищезгаданої теми.

Ключові слова: інтеграція, мовно-культурне середовище, особливості італійської мови, українці, засвоєння іноземної мови, ментальна схожість.

Вступ. Завдяки зростанню пересувних можливостей людей і технологічному прогресу нагальним стало питання якісної міжкультурної комунікації між представниками різних мовних культур. Під якісною комунікацією ми розуміємо почуття задоволеності результатами спілкування, коли стираються міжмовні бар'єри та відбувається культурне, інтелектуальне й духовне взаємозбагачення між всіма учасниками спілкування. Причому таке взаємозбагачення може відбуватися під час будь-якої комунікативної ситуації: у побутових розмовах, у магазинах, під час мандрівок, у професійному спілкуванні, переписці, концертах та інших масових заходах, навіть під час перегляду іноземних телепередач і фільмів. Що більше людина залучена в такі ситуації, то скоріше в неї відбувається адаптація до іншого мовного середовища і тим легше долається психологічний стрес від зіткнення з незнайомими соціальними умовами життя. Головне, щоб людина, яка опинилася в іншій країні, була відкрита до діалогу, до пізнання і сприйняття нової для себе культури, історії, менталітету іншої культури, який може дещо відрізнятися від її світосприйняття. Причому за такої культурної та соціальної адаптації в іншу культуру граматична правильність і багатство лексики під час розмови мають другорядне значення. Основним тут є ступінь взаємного комфорту і порозуміння.

Питання інтеграції в іншомовне й іншокультурне середовище, психологічні особливості засвоєння іноземної мови, явище білінгвізму вже протягом не одного десятиліття залишаються сферою інтересів багатьох вчених [1–10; 12–17]. У нашій статті ми також намагаємося порушити це питання на прикладі українців, які приїжджають до Італії для роботи. Акцент ми поставили на особливостях італійської мови та італійського менталітету порівняно з українським з тим, щоб полегшити та прискорити для українців процес адаптації до іншого мовного й культурного середовища.

З огляду на вищесказане метою нашого дослідження є окреслення основних властивостей італійської мови, які сприяють засвоєнню її українцями.

Об'єктом дослідження були висловлювання носіїв італійської мови в безпосередньому спілкуванні з ними, а предметом дослідження була власне італійська мова й культура та особливості їхнього сприйняття носіями української культури.

Методологія дослідження. Для дослідження використовувалися такі методи: теоретичний, що полягав в аналізі та синтезі вітчизняної й зарубіжної наукової літератури із зазначеної тематики, метод спостереження за мовленням представників італійської культури та процесом інтеграції в цю культуру українців, мовного контрастивного аналізу, що включає фонетичний, лексичний і граматичний, лінгвокультурологічного і психологічного аналізу, що полягає в зіставленні двох культур і їхніх психологічних характеристик, а також мовному відображенні цих характеристик, перекладацького аналізу, що передбачає надання українських еквівалентів певним італійським фразам.

Результати дослідження. Якщо людині доводиться жити або працювати в іншій країні, то процес сприйняття нових культурних кодів, традицій, іншої мовної системи в неї відбувається природно, без різкого переключення з рідного мовно-культурного коду на "чужий". Більш того, в іншому мовно-культурному середовищі зникає межа між "свій" і "чужий", особливо при наявності високого рівня мотивації інтегруватися в інше суспільство. Останнє пояснюється, по-перше, існуванням загальнолюдських цінностей, якими керуються люди незалежно від своєї культурної приналежності, а, по-друге, гнучкістю людського мозку та психіки, що дозволяє людині швидко адаптуватися до нової ситуації [11].

Засвоєння іноземної мови в іноземному середовищі схоже на засвоєння рідної мови дитиною. Оскільки потреба в комунікації у людини закладена на генетичному рівні, то в дитини розвиваються мовні здібності по мірі розвитку її бажань і почуттів, які вона прагне донести до оточуючих. Так само людина, опинившись в новому для себе мовно-культурному середовищі, певною мірою стає схожою на немовля, яке всіма силами намагається

затвердити своє "я" в цьому світі. Людина є соціальною істотою, а тому підсвідоме прагнення інтегруватися до нового мовно-культурного простору сприяє її більш швидкому та більш ефективному засвоєнню іноземної лексики, фонетики, манер, способу мислення. У цьому випадку в дорослої людини включається механізм імітації, який є дуже сильно розвиненим у дитини [11; 17]. В іншому мовно-культурному середовищі зникає потреба у внутрішньому перекладі з рідної мови, найбільш вживані іноземні слова та вирази стають частиною власного діалекту, на рівні з лексикою рідної мови, а тому їхнє засвоєння часто відбувається природно, без особливих зусиль. Саме тому в людей, які довго мешкають в іноземному середовищі, у процесі спілкування рідною мовою виникає інтуїтивне бажання вставляти в розмову слова прийнятої нової культури.

Безперечно, засвоєння іноземної мови відбувається одночасно із засвоєнням і культури. Більш того, ефективне засвоєння мови було б неможливим без засвоєння культури, оскільки в іншому мовному середовищі нас перш за все цікавлять люди з їхньою історичною спадщиною, способом життя, способом мислення, традиціями, а мова – це лише засіб до інтеграції в нове середовище.

Спілкуючись із представниками італійської культури, зокрема південних регіонів, можна знайти дуже багато схожого з українцями. Італійці, так само як і українці, відкриті й щирі, у них також почуття переважають над раціональністю, що сприяє швидкому порозумінню між ними. Крім того, швидкому засвоєнню італійської мови українцями сприяє той факт, що обидві мови є флективними, із досить легкою фонетикою. На побутовому рівні схожими є образ мислення, підхід до розв'язання тих чи інших ситуацій, ставлення до багатьох життєвих питань. Як і українці, італійці зберігають тісні сімейні стосунки, традиції, культуру приготування їжі, догляду за власною домівкою. Тому під час знайомства, особливо між жінками, українцям та італійцям досить легко знайти спільну мову.

Подібна ментальна схожість між двома культурами відображається і в мові, зокрема у вживанні сталих виразів. Процес комунікації полегшується завдяки схожості характеру міжособистісних розмов. Для наочності наведемо часто вживану лексику в деяких сферах побутової комунікації.

Сфера "сім'я".

Так само як і в українській мові, в італійській мові є досить розгалуженою система назв міжродинних зв'язків:

- marito – moglie / чоловік – дружина
- mamma – papà / мати – батько
- figlio – figlia / син – донька
- sorella – fratello / сестра – брат
- cugini / двоюрідні брати та сестри
- nonno – nonna / дідусь – бабуся
- bisnonno – bisnonna / прадідусь – прабабуся
- zio – zia / дядько – тітка
- suocera / свекруха, теща
- suocero / свекор, тесть
- nuora – невістка
- genero – зять
- cognata – зовиця, своячка
- cognato – дівер, шурин
- madrina – хрещена
- padrino – хрещений

Перераховані терміни не просто існують у словнику італійської мови, а перебувають у частому обігу між членами родини. Міцність міжсемеїних зв'язків в Італії підтверджується й тим, що дружина також може називати рідну тітку свого чоловіка "zia" (так само як в Укра-

їні чоловік називає тещу "мамою"). Особливістю може бути те, що в Італії, коли родичі кличуть тітку або дядька, не називають їх імен.

Завдяки розвинутій системі зменшувально-пестливих і з відтінком згрубілості суфіксів в італійській мові, так само як і в українській, можуть вживатися і такі форми звернення до родичів як: *mamma* – мамочко, *papino* / *babbo* – таточко / тато, татусь, *nonnina* – бабусенька, *sorellina* / *sorellona* – сестричка / сеструня, *fratellino* / *fratellone* – братик / братунь; *fanciulla* – дівчинка.

Сфера "їжа".

Італійці серйозно ставляться до сімейних застіль і свят, до процесу вибору та приготування їжі. Тому під час комунікації є часто вживаними такі слова і вирази:

- *Che cosa avete mangiato/cucinato oggi?* – Що ви сьогодні їли / готували?
- *L'ora di pranzo* – час обіду.
- *Assaggia!* – Скуштуй!
- *Vuoi un altro po'?* – бажаш ще трішки (якоїсь страви)?
- *Un altro pezzettino.* – ще шматочок.
- *Avete mangiato?* – Ви вже поїли?
- *Ti piace? / È buono?* – Тобі подобається? / Смачно?
- *Fresco e saporito* – свіжий і смачний / ароматний.
- *Bello fresco* – прохолодний.
- *Orto / ortaggi* – город / овочі.
- *Pasta / antipasto* – макаронні вироби та вироби з тіста / закуски.

Елементи їжі також можуть бути частиною ідіом:

– *La carne fa la carne, il vino fa il sangue e il lavoro fa sudare* – м'ясо утворює плоть, вино утворює кров, а праця – піт (наполетанське прислів'я).

Італійські господині часто детально обговорюють рецепти, способи приготування страв, покупки продуктів, що готували вона на обід чи вечерю.

Сфера "дім".

Італійці з уважністю ставляться до затишку власного будинку, тому в розмовах між жінками можна часто почути діалоги стосовно прибирання власної оселі та зовнішнього декору. Італійці люблять, коли хвалять їхню оселю.

Найбільш частотними виразами тут є:

- *Fare le pulizie* – прибирати дім.
- *Fare servizi* – прибиратися в домі.
- *Detersivo* – мийний засіб.
- *Asciugare i piatti* – висушити посуд (після миття).
- *Che bel colore* – який гарний колір.
- *Una bella casa* – гарний дім.
- *Villetta* (зменшувальне від "villa") – невеликий приватний будиночок.

Сфера міжособистісних відносин.

Оскільки в італійців почуття й емоції превалюють над раціональним, то в розмові вони часто називають один одного пестливими словами: *tesoro*, *amore*, *patata*; або, навпаки, можна почути й досить емоційну та колоритну лексику під час розв'язання спірних питань. У процесі обговорення характеру людини вони звертають на такі якості як *buono* – добрий, співчутливий, *affezionato* – люблячий, щирий; *affettuoso* – лагідний, дружлюбний; *garbato* – вічливий, люб'язний. Під час звертання уваги на зовнішність вживаються такі вирази: *bella questa donna, ma quanto bellillo* – який гарненький (про дитину).

Італійці досить емоційно й зі співчуттям сприймають різні трагічні події, використовуючи таку лексику:

- *Povera creatura* – бідне дитя.
- *Povera gente* – нещасні люди.
- *Povero Cristiano* – нещасна християнська душа.
- *Stai con gli occhi aperti* – будь уважним, не схиб.
- *Buona guarigione* – бажаю Вам швидкого одужання.

Для італійців дуже важливим є поняття гостинності. Вони навіть кажуть: "ospitalità é una cosa sacra per noi" – "гостинність – для нас свята річ". У фразу "tu sei un ospite" ("ти для нас гість") закладено великий смисл, що виявляє щире й добре ставлення до гостя.

Сфера "віра та релігія".

Італійці сільської місцевості є віруючими та з повагою ставляться до своєї релігії, яка є католицькою. У розмові часто згадуються святі, Бог, Діва Марія. Серед найбільш вживаних релігійних слів-термінів можна назвати такі:

Signore – Господь, Бог.

Madonna – Богородиця.

Andare alla messa – піти на месу, на службу.

Processione – релігійна процесія.

Prima comunione – перше причастя (яке діти отримують приблизно у 10 років).

Сфера "Робота".

Жінки з повагою ставляться до роботи чоловіків, що виявляється в щоденному приготуванні свіжого обіду на час, коли чоловік приходить із роботи, ретельному прибиранні оселі, слідуванні за порядком у речах чоловіка. Популярні професії, що вимагають вищої освіти – лікар та адвокат; також є популярними робочі професії та професії у сфері послуг, що не вимагають вищої освіти.

Італійці похилого віку дуже цінують роботу і згадують часи, коли людям в Італії доводилось важко працювати. Наприклад, одна італійка каже:

– Adesso non facciamo niente, perche prima dovevamo lavare dei panni nel fiume con le mani, portare i secchi d'acqua sulla testa... – Зараз ми нічого не робимо; адже раніше прали руками в річці та носили на голові відра з водою.

Подібні ж розмови можна почути і від старших людей в Україні.

Інший італієць згадує, що він, як себе пам'ятає, завжди працював, із 12 років, при цьому, супроводжуючи свої розповіді такими фразами:

– So come guidare il carro della famiglia – я знаю як взяти сімейний віз.

– Lavoravo sempre – я завжди працював.

– Fare da jolly – бути майстром на всі руки (jolly – джокер у картах).

– Il lavoro deve essere pagato – робота потребує оплати.

– So come guadagnare il soldo – я знаю, як заробити гроші.

Завдяки відкритості італійського характеру й готовності до спілкування засвоєння вищеназваних фраз українцями відбувається досить легко. Доказом цього є те, що майже всі українці, які перебувають в Італії, незалежно від своєї спеціальності, вільно спілкуються побутовою італійською мовою.

Однак, є велика різниця між професійним спілкуванням іноземною мовою та вільним спілкуванням тією ж мовою на розмовному рівні. Адже помічено, що українці, які мешкають і працюють в Італії вже багато років, але спеціально не займаються мовою, говорять вільно й навіть відтворюють інтонацію та жестикуляційну італійську мову, але їхній рівень граматики та лексики залишається досить на невисокому рівні. Звідси випливає, що навіть перебуваючи в іноземному середовищі, для професійного оволодіння мовою, яка характеризується правильною граматикою та вимовою, розмаїттям словникового запасу, гарним сприйняттям мови на слух, варто широко застосовувати мову у всіх чотирьох сферах комунікації: говоріння, писання, читання, аудіювання. Причому, застосовуючи названі сфери комунікації, людина має також вільно почуватися

в різних галузях комунікації й бути спроможною вести дискусію на будь-яку тему як міжлюдського загального, так і професійного спілкування. Для цього, окрім пасивного засвоєння мови під час перебування в іншомовному середовищі, варто, щоб людина цілеспрямовано приділяла увагу розвитку своєї мовної компетентності. Необхідно звертати увагу на особливості використання фразеологічних одиниць і спеціалізованих термінів, читати художні і нехудожні тексти, намагатись розуміти усну мову в різних комунікативних ситуаціях, причому, як під час читання, так і аудіювання звертати увагу на особливості використання іншомовних лексичних і граматичних одиниць, а також використовувати кожну можливість, щоб вжити засвоєні одиниці у спілкуванні з представниками іншої культури (про важливість читання іноземною мовою див [9]). Якщо людина приїжджає у країну зовсім без базових знань граматики, їй доведеться ще окремо вивчати граматику з відповідними вправами, але у відповідному іноземному середовищі таке навчання проходить набагато легше і природніше, ніж поза ним.

Виділимо деякі особливості італійської мови для її більш легкого засвоєння іноземцями, зокрема українцями, що перебувають в італійському мовнокультурному просторі.

Рівень фонетики

1. Чітка вимова всіх голосних і приголосних фонем, із яких складається лексична одиниця (подвійні приголосні читаються як подвійні);

2. Нескладні правила орфографії: лексичні одиниці пишуться так само, як чуються.

3. Милозвучність італійських слів: чергування голосних і приголосних, відсутність складних дифтонгів і збігів приголосних.

Приклади: *parlare* (говорити) – *ballare* (танцювати), *raccontare* (розповідати) – *giocare* (грати); *Antonella* – Антонела (італійське ім'я, у якому 'o' читається як 'o', літера 'a' – як 'a'); *tavola* (стіл), *perdonare* (прощати).

Рівень лексики

1. Велика кількість латинізмів і слів грецького походження, які за написанням і звучанням схожі з українськими словами.

2. Так само, як і в українській мові, більшість італійських слів є багатоскладовими й утворюються префіксально-суфіксальним способом, а також за допомогою закінчень [15].

3. Велика кількість діалектів на території Італії й регіональних різновидів італійської мови, що може ускладнювати процес вивчення цієї мови іноземцями. Проте в цьому випадку іноземці, і українці зокрема, засвоюють говірку тієї місцевості, де вони мешкають. У цьому випадку із засвоєнням літературної мови проблем не виникає, оскільки італійці, зазвичай з іноземцями говорять італійською, а також італійську можна чути в різних закладах, на телебаченні та з інших інформаційних джерел.

Приклади: *musica* – музика, *matematica* – математика, *medicina* – медицина, *tigre* – тигр, *attivo* – активний; *portare* (носити) – *riportare* (відносити), *aggiungere* (додавати) – *raggiungere* (досягати), *busta* (пакунок) – *bustina* (пакуночок); приклади з діалекту однієї з провінцій Неаполя порівняно з італійськими словами: *andiamo*, *итал.* – *iammo*, *діал.* (ходімо), *adesso*, *итал.* – *mo*, *діал.* (зараз), *quello*, *итал.* – *chillo*, *діал.* (той), *ragazzo*, *итал.* – *v(w)aglione*, *діал.* (хлопчик), *bambino*, *итал.* – *creatura*, *діал.* (дитина, хлопчик), *vedo*, *итал.* – *veso*, *діал.* (я бачу), *sposare*, *итал.* – *maritare*, *діал.* (одружитися), *sopra*, *итал.* – *gorra*, *діал.* (на, над).

Рівень граматики

Флективність італійської мови, що передбачає, як і в українській мові, наявність дієвідмінювання дієслів:

1. Розгалужена система суфіксів і префіксів.
2. Наложність іменників до жіночого або чоловічого роду.
3. Відсутність значної різниці між італійськими й українськими граматичними категоріями.
4. Відсутність значної різниці між синтаксичними правилами.

Приклади: *scrivo* (я пишу) – *scrivi* (ти пишеш), *lui venne* (він прийшов) – *lui verrà* (він прийде); *correre* (бігти) – *corsa* (біг); *libro*, чол. р. (книга, жін. р.) – *finestra*, жін. р. (вікно, сер. р.); *è stato operato* – був прооперований (пасивний стан в італійській та українській мовах), *partendo* – від'їжджаючи (італійська й українська неособові форми дієслова (герундій і дієприслівник, відповідно); *si dice* – кажуть (італійське й українське неособове речення).

Причому, у випадку активної взаємодії іноземців з італійською культурою, названі системні особливості італійської мови сприймаються та засвоюються інтуїтивно, без особливих вольових зусиль. Наведімо приклад засвоєння італійської іноземцями (в нашому випадку українцями) у побутовій комунікативній ситуації "приготування їжі; заготівля на зиму". Італійці часто готують у домашніх умовах помідорний соус, який потім вживають із макаронними виробами. Для цього приварені помідори перекручуються кілька разів, до них додається перекручені разом інші продукти, потім вся ця суміш має кипіти якийсь час перед закриттям у банки. Українських жінок, яким часто доводиться працювати в італійських сім'ях, звичайно цікавлять такі рецепти і, будучи мотивованими, вони з радістю намагатимуться дізнатись більше про їхнє приготування та поділитися своїми українськими рецептами. Під час активних таких діалогів і відбувається засвоєння мови, причому не лише відповідних лексичних одиниць, а і граматичних форм:

– I pomodori vanno essere cotti – помідори слід приварити (у цьому випадку одночасно зі словом 'cuocere' – готувати засвоюється форма пасивного стану, модальність на позначення зобов'язання та неправильна форма італійського дієслова 'cuocere' 'cotto', що також означає 'готовий').

– Macinare i pomodori – перекручувати помідори (у цьому випадку засвоюється дієслово 'macinare', яке використовується у процесі перекручування й інших продуктів).

– Si deve fare 4 passati di pomodori per far uscire tutto il sugo – щоб вийшов увесь сік, помідори повинні пройти через перекручувальну машину чотири рази (окрім відповідної лексики, тут засвоюється неособова дієслівна конструкція з часткою 'si' (si deve – потрібно), пасивна модальна конструкція з дієсловом 'fare (far uscire – досл. змусити вийти).

– Terza (quarta) passata – третя (четверта) перекрутка (у цьому випадку іноземець вчиться розрізняти між італійськими порядковими й кількісними числівниками).

– Vanno aggiunti la carota, la cipolla, il sedano e poi tutti vanno bolliti insieme – потрібно додати моркву, цибулю та селеру, і все разом прокип'ятити (з граматики в цьому випадку іноземець вчиться розрізняти італійські пасивні конструкції з дієсловом 'essere', які в українській мові часто відповідають неособовим реченням, і дієсловом 'venire', які означають або тривалість дії, або її необхідність, форми жіночого й чоловічого роду, форми множини).

За уважного підходу до мови можна помітити таку закономірність, що як тільки засвоюються нові лексичні одиниці, то обов'язково виникатимуть нові контексти, де

вони знову зустрічатимуться. Наприклад, якщо іноземець читає статтю в сучасній газеті, то він почує слова, які він дізнався зі статті, під час слухання новин або під час розмови на цю саму тему. Саме на такій закономірності базується спонтанне засвоєння лексики. Особливо така "вправа" стане у пригоді тим, хто працює в певній сфері й має потребу у швидкому засвоєнні спеціалізованої лексики (медичної, економічної, промислової тощо).

Висновок. У цій статті ми лише торкнулися деяких аспектів процесу засвоєння іншої мови людьми, які опинилися в іншій країні, розглянувши деякі побутові ситуації на прикладі взаємодії представників італійської й української культур. Аналіз багатьох побутових ситуацій спілкування українців та італійців на території Італії показав досить швидку інтеграцію українців в італійське культурне середовище, як у мовному, так і в культурному плані. Останнє пояснюється відносною нескладністю й милозвучністю італійської мови, відсутністю різких відмінностей між двома мовами, схожістю італійського та українського характеру. Однак така легка інтеграція українців у лінгвокультурний простір Італії ще не є гарантією професійного засвоєння мови. Для цього необхідне цілеспрямоване вивчення іноземної мови й культури, а також високий ступінь залученості людини в соціальне, культурне та професійне життя країни перебування.

У перспективі було б цікаво більш детально дослідити як саме відбувається цей процес на лінгвопсихологічному рівні, як інше мовно-культурне середовище сприяє духовному й інтелектуальному розвитку людини, які чинники сприяють швидкому засвоєнню мови в іншій країні, а також розробити ряд методів для тих, хто має бажання й потребу більш професійно адаптуватися до нового мовно-культурного середовища, зокрема в межах конкретної пари мов і культур.

Список використаних джерел

1. Алиференко Н. Ф. Лингвокультурология. Ценностно-смысловое пространство языка: учеб. пособие / Н. Ф. Алиференко. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://www.academia.edu>.
2. Девіцька А. І. Дослідження білінгвізму у лінгвістичному та соціолінгвістичному аспектах / А. І. Девіцька. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/20293/1/%D0%90.%D0%86.%20%D0%94%D0%95%D0%92%D0%86%D0%A6%D0%AC%D0%9A%D0%90.pdf>.
3. Леонтьев А. А. Основы психолінгвистики / А. А. Леонтьев. – Москва, 1997. – 287с.
4. Лозова О. М. Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови : навч.-метод. посіб. / О. М. Лозова. – Київ, 2010. – С. 5–87. – Электронный ресурс. – Режим доступа: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5468/1/O_Lozova_PAZIM.pdf
5. Малихіна О. Є. Основні підходи до дослідження проблеми білінгвізму / О. Є. Малихіна. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://dspace.hnu.edu.ua/bitstream/123456789/2944/1/>.
6. Марченко Н. В. Психолінгвістичні особливості навчання дорослих іноземної мови / Н. В. Марченко. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/2651/1/>.
7. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник / О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, Г. Е. Борецька та ін. / за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bigych-o.-b.-borysko-n.-f.-boreczka-g.-e.-ta-in.-2013-metodyka-navchannya-inozemnyh-mov-i-kultur-teoriya-i-praktyka.pdf>.
8. Осадча О. В. Вплив білінгвізму на формування навичок перекладу / О. В. Осадча. – Электронный ресурс. – Режим доступа: http://ddpu-filovisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nerogov/2016/NV_2016_6/29.pdf.
9. Читати в оригіналі – чи дійсно це найкращий спосіб вивчити іноземну мову? – Электронный ресурс. – Режим доступа: <https://chytomo.com/chytaty-v-oryhinali-chy-dijsno-tse-najkrashchij-sposib-vyvchyty-inozemnu-movu/>.
10. Blom Elma, Boerma Tessel et al. Cognitive Advantages of Bilingual Children in Different Sociolinguistic Contexts. *Frontiers in Psychology*. 2017. – URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2017.00552/full>
11. Bruce D. Perry and Maia Szalavitz *The Boy Who was Raised as a Dog*. New York, 2017. – URL: <https://www.ysk-books.com/es/show/book/The-Boy-Who-Was-Raised-as-a-Dog-And-Other-Stories-from-a-Child-Psychiatrist's-Notebook-pdf>

12. Eddy Eva On Interconnections among Selected Aspects of English Grammar in Slovak Learners' Acquisition. Prešovská univerzita v Prešove, 2011. P. 10–23. – URL: <https://www.academia.edu>

13. Merita Rona, Sayhroni Atour Rohman Language Acquisition in a Second Language Environment. ICOLEES: International Conference on Language, Education, Economic and Social Science. Vol. 1, No 1 (2019). – URL: <https://proceedings.iaipd-nganjuk.ac.id/index.php/icolees/article/view/16>

14. Schwieter John W., Festman Julia, Ferreira Aline Current research in bilingualism and its implications for Cognitive Translation and Interpreting. *Linguistica Antverpiensia*. 2020. – URL: <https://www.researchgate.net/publication/346635509>

15. Sergio Elisabetta Grammatica di base. Scandicci. La Nuova Italia, 2012. 452 p.

16. Slabakova R. Adult second language acquisition: A selective overview with a focus on the learner linguistic system // *Linguistic Approaches to Bilingualism* 3(1). 2013. – URL: <https://www.researchgate.net/publication/235677534>

17. Theories of Language Acquisition. – URL: <https://www.montsaye.northants.sch.uk/assets/Uploads/English-Language-Summer-Work-2.pdf>

References

1. Alyferenko, N. F. (2010) *Linguoculturolohiya. Tsenostno-smyslovoye prostranstvo yazyka: uchebnoye posobiye*. [Linguaculture. Value- and Sense-based Space of Language: Manual]. – URL: <https://www.academia.edu> (In Russ.).

2. Devitska, A. I. (2013) *Doslidzhennya bilinguizmu u linguistychnomu ta sotsiolinguistychnomu aspektah*. [Study of Bilingualism in Linguistic and Sociolinguistic Aspects]. – URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/20293/1/%D0%90.%D0%86.%20%D0%94%D0%95%D0%92.%D0%86%D0%A6%D0%AC%D0%9A%D0%90.pdf> (In Ukr.).

3. Leontyev, A. A. (1997) *Osnovy psiholinhvistiki*. [Basics of Psycholinguistics]. Moscow. 287 p. (In Russ.).

4. Lozova, O. M. (2010) *Psyholohichni aspekty zasvoyennya inozemnoyi movy: navchalno-metodychni posibnyk*. [Psychological Aspects of Acquiring a Foreign Language: Methodological Manual]. Kyiv. P. 5–87. – URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5468/1/O_Lozova_PAZIM.pdf (In Ukr.).

5. Malyhina, O. Ye. *Osnovni pidhody do doslidzhennya problemy bilinguizmu*. [The Main Approaches to Studying the Problem of Bilingualism]. – URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/2944/1/> (In Ukr.).

6. Marchenko, N. V. *Psyholohichni osoblyvosti navchannya doroslyh inozemnoyi movy*. [Psychological Specificities of Teaching Adults a Foreign Language]: article. – URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/2651/1/> (In Ukr.).

7. *Metodyka navchannya inozemnyh mov I kultur: teoriya i praktyka*: pidruchnyk / O. B. Bihych, N. F. Borysko, H. Ye. Boretska et al. / under the

general editorship of S. Yu. Nikolayevoyi. [Methods of Teaching Foreign Languages and Cultures: Theory and Practice: Manual for Students of Classical, Pedagogical and Linguistic Universities]. – URL: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/bigych-o.-b.-borysko-n.-f.-boreczka-g.-e.-ta-in.-2013-metodyka-navchannya-inozemnyh-mov-i-kultur-teoriya-i-praktyka.pdf> (In Ukr.).

8. Osadcha, O. V. *Vplyv bilinguizmu na formuvannya navychok perekladu*. [Influence of Bilingualism on the Development of Translation Skills]. – URL: http://ddpu-filovisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nomerov/2016/NV_2016_6/29.pdf (In Ukr.).

9. Chytaty, v oryhnalye – chy diysno tse naykraschyi sposib vyvchyty inozemnu movu. [Reading in the Original. Is It Really The Best Way of Learning a Foreign Language]. – URL: <https://chytomo.com/chytaty-v-oryhnalye-chy-diysno-tse-naykraschyj-sposib-vyvchyty-inozemnu-movu/> (In Ukr.).

10. Blom, Elma, Boerma, Tessel et al. (2017) *Cognitive Advantages of Bilingual Children in Different Sociolinguistic Contexts*. *Frontiers in Psychology*. – URL: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2017.00552/full>.

11. Bruce, D. Perry and Szalavitz, Maia (2017) *The Boy Who was Raised as a Dog*. New York. – URL: <https://www.ysk-books.com/es/show/book/The-Boy-Who-Was-Raised-as-a-Dog-And-Other-Stories-from-a-Child-Psychiatrist's-Notebook-pdf>.

12. Eddy, Eva (2011) *On Interconnections among Selected Aspects of English Grammar in Slovak Learners' Acquisition*. Prešovská univerzita v Prešove: article. P. 10–23. – URL: <https://www.academia.edu>.

13. Merita, Rona, Sayhroni, Atour Rohman (2019) *Language Acquisition in a Second Language Environment*. ICOLEES: *International Conference on Language, Education, Economic and Social Science*. Vol. 1, No 1. – URL: <https://proceedings.iaipd-nganjuk.ac.id/index.php/icolees/article/view/16>.

14. Schwieter, John W., Festman Julia, Ferreira Aline (2020) *Current research in bilingualism and its implications for Cognitive Translation and Interpreting*. *Linguistica Antverpiensia*. – URL: <https://www.researchgate.net/publication/346635509>.

15. Sergio, Elisabetta Grammatica di base. Scandicci. La Nuova Italia, 2012. 452 p. (In Ital.).

16. Slabakova, R. (2013) *Adult second language acquisition: A selective overview with a focus on the learner linguistic system*. *Linguistic Approaches to Bilingualism*, 3 (1). – URL: <https://www.researchgate.net/publication/235677534>.

17. *Theories of Language Acquisition*: article. – URL: <https://www.montsaye.northants.sch.uk/assets/Uploads/English-Language-Summer-Work-2.pdf>.

Надійшла до редколегії 30.11.22

Kateryna Kuzmina, PhD (Philol.), Associate Prof.

ORCID: 0000-0002-4328-4205

e-mail: kuzminak77@ukr.net

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

SPECIFICITIES OF LEARNING THE ITALIAN LANGUAGE AND CULTURE IN THE ENVIRONMENT OF NATIVE SPEAKERS

The article touches upon the issue of integration of foreigners into another language and cultural environment on the example of Ukrainians who come to Italy for work. The theoretical basis of the article is works by Ukrainian and foreign scholars on linguistic and culture studies, psycholinguistics, psychology, methods of acquiring a foreign language, translation studies. Besides, the focus has been upon close interrelation between the knowledge of a foreign language and the ability to understand and adapt to a new culture and mentality. On the basis of the modern relevant theories the process of learning a foreign language is compared with acquisition of a native language by a child. The practical basis of the article is the author's observations of the process of interlanguage and intercultural communication between Italians and Ukrainians in different everyday situations and the quality of acquisition of the Italian language and culture by the latter. In this research the everyday communicative situations include family and interpersonal relations, the spheres of cooking and housekeeping, the attitude to religion and work. With the help of illustrative examples from real communication the article highlights a certain similarity between Italian and Ukrainian characters and world perception, and the absence of considerable differences between the Italian and Ukrainian language systems, which facilitates a fast integration of Ukrainians into the Italian language and cultural space. Also, for illustration, we have highlighted phonetic, lexical, and grammar parallels between the Italian and Ukrainian languages. Ukrainians who have lived in Italy for quite a long time are fluent enough in the Italian language. However, if they do not approach studying of the language professionally their speech lacks grammatical correctness and vocabulary diversity. Hence, we have made conclusion that just staying in a foreign environment is not sufficient for a high-standard command of a language. For this purpose, one needs to make corresponding strong-willed efforts and to apply the language on all the levels of communication. At the end of the article we have singled out a range of issues for further research and development of the aforementioned topic.

Keywords: integration, language and cultural environment, specificities of the Italian language, Ukrainians, acquisition of a foreign language, similarities in mentality.